

Baráth Árpád professzorra emlékezünk

Prof. dr. Baráth Árpád, a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészeti és Társadalomtudományi Kara Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszékének professzor emeritusa, nyugalmazott oktatója, a hazai szociálismunkás-képzés és kutatás egyik meghatározó alakja 2022. október 5-én, 78 éves korában elhunyt.

Baráth Árpád Zentán született, a Vajdaságban. A Zágrábi Egyetemen szerzett pszichológus diplomát, ezt követően több éven át Ann Arborban, az Egyesült Államokban folytatott posztgraduális tanulmányokat. Ez a közép-kelet-európai régióban akkoriban kivételesnek tekinthető lehetőség segítette őt abban, hogy a társadalomtudományokat uraló korabeli ideológiák helyett fejlett, a nemzetközi szintéren is versenyképes alkalmazott társadalomtudományi ismereteket honosítson meg Jugoszláviában, majd később Magyarországon. Szinte azonnal felismerte a súlyos társadalmi problémákat, amelyek a rendszerváltás környékén itt, Magyarországon még olyan távolinak látszottak, mára azonban meghatározzák mindennapjainkat. Elsőként foglalkozott a nemzetközi háborús konfliktusok miatt menekülni kényszerülők helyzetével, a migráció egészségügyi vonatkozásaival és pszichoszociális következményeivel. Vajdasági magyar társadalomtudósként kutatta a háborús traumák következményeit, és az e problémák eredeténél jelen lévő előítéletességet, kirekesztést.

Eközben fáradhatatlanul dolgozott azért is, hogy hazánkban a társadalomtudományok tágabb területén belül újjászülető szociális munka méltó helyére kerüljön. A hazánkban másodikként elinduló szociális munka mesterképzés szakfelelőseként nemcsak új, a nemzetközi szintéren is elismert elméleti tudást, de korszerű, gyakorlat-orientált ismereteket, készségeket és új, innovatív oktatási módszereket is beépített a képzésbe, mint például az egyes művészetterápiás technikák alkalmazását a majdani segítők reflexiós és empátiás készségének fejlesztésére. Ő volt 2008-ban megalapított folyóiratunk, a Szociális Szemle első főszerkesztője.

Egyik hozzá fűződő, alighanem az első mélyebb emlékem Árpádról, a kutatóról szól. 2000-ben, már „rutinos”, a munka befejezéséhez közeledő PhD hallgatóként kerültem a tanszékre. Kutatómunkám zárásához közelebről is meg kellett barátkoznom egy tartalomelemző szoftverrel, ami akkoriban, az online elérhető oktatóanyagok korszaka előtt, nem is volt olyan könnyű feladat. Gondoltam, hogy ő lesz az, aki majd segíteni tud nekem, azonban, mint kiderült, ezt a programot ő sem ismerte. Leült mellém, majd körülbelül tíz perc elteltével teljesen bevonódott a problémába. A rá jellemző segítőkészségen túl még valami vezette: a kutatói kíváncsiság és elköteleződés. Körülbelül két órán át dolgozott, mire rájött a megoldásra. Én pedig nem csupán egy technikai lépést tanultam meg tőle akkor, hanem azt is, hogy miképpen működik az igazi kutató. Az ezzel a

fajta bevonódással járó kutatói flow élményt azóta magam is számos alkalommal megtapasztaltam. Nehezebb kérdésekkel küzdve, időnként visszagondolok erre a jelenetre: ahogyan Árpád egy pályakezdő kolléga kérésére egy számára ismeretlen feladattal birkózik meg, és eszébe sem jut feladni, akkor sem, ha „nem az ő problémája”, és akkor sem, ha nehéz...

Gazdag szellemi örökségéhez tartozik, és a megkezdett út folytatását jelentik nemzetközi alap- és mesterképzésünk, nemzetközi kapcsolataink és együttműködéseink, a már másfél évtizede működő folyóiratunk, valamint a szakterületünkre jellemző alkalmazott kutatási programok folytonossága tanszékünkön. Azzal, hogy Baráth Árpád számos eltérő kultúrában otthonosan mozgott, kivételes interkulturális kompetenciával élt, erős mintát, jól alkalmazható szerepkészletet adott nekünk. Munkásságának hatása azonban jóval túlmutat a tanszék életén. A hazai szociális képzések megújításában és a hazai szociálismunka-kutatások meghonosításában játszott meghatározó szerepe vitathatatlan. Bár az oktatói aktivitásban az utóbbi években már egészségügyi problémák akadályozták, kutatóként pályája végéig aktív maradt. Legutóbb 2018-ban szerettünk volna egy határon túli, horvát–magyar együttműködésben számítani a munkájára, de sajnos erre már nem kerülhetett sor – a pályázati világ kiszámíthatatlan.

A 2022-es év nagy vesztesége Prof. dr. Baráth Árpád halála. Örökségének fontos része a humanizmusért, a jó folytatásért való elkötelezett küzdelem.

B. Erdős Márta